

Единственият българин, посетил всички български селища в Западна Тракия, представи книгата си в Смолян

В Регионалния исторически музей „Стою Шишков“ в Смолян се проведе среща с Димитър Шалапатов, автор на изследването „Българските християнски селища в Западна /Беломорска/ Тракия“. Книгата

бе представена от познатия на публиката д-р Стоян Райчевски, историк и етнолог, изследовател и общественик, публицист, автор на книги и политик, на 15 октомври. Събитието бе една от проявите, посветени на 101-та годишнина от Балканската война и Освобождението на Родопите, което община Смолян чества като свой празник.

Родопите винаги са били свързани с Беломорието, затова за родопското население Ньойският договор бе най-тежкото наказание, каза д-р Стоян Райчевски, подчертавайки пред смолянската публика достойнствата на книгата „Българските християнски селища в Западна /Беломорска/ Тракия“. Откъсването на Беломорска Тракия най-болезнено се изживява в Родопите, защото отваря незарастваща икономическа рана в поминъка на родопчани, а окастриянето на територията на България е по-сериозно от всички други териториални посегателства. Авторът на изследването Димитър Шалапатов, активен деятел на Съюза на тракийските дружества и член на националното ръководство, говори за „тракийци от Родопите“, защото при проучването на стотиците български селища в Западна Тракия се откриват многобройни заселници от Средните Родопи, допринесли за икономическото развитие и процъфтяване на населените места, в които се

установяват. Това са овчари, рибари, земеделци, абаджии, търговци, свещеници, учители, които заедно с другите българи са строили църкви, параклиси, училища и са опазвали българското самосъзнание. Затова тази книга на моя приятел, съратник,

изследовател, краевед, родолюбец, общественик, популяризатор не можеше да не бъде представена пред смолянската общественост, заяви Стоян Райчевски. В нея родопски родове от Райково, Устово, Славейно, Писаница, Левочево, Чокманово, Соколовци, Момчиловци и други селища могат да открият информация за своите предци.

Изданието е резултат от над 15-годишен труд, съпроводен с усилена изследователска работа на терен. Димитър Шалапатов е единственият българин, посетил всички селища в Западна Тракия през последните години и положил уникални усилия всяко нещо да бъде видяно и проверено. Райчевски е удивен от начина на работа на Шалапатов – обходено е всяко съществуващо и несъществуващо вече селце, видени са руините на всяка църква и най-ценното - установени са старите и новите сегашни названия на всички населени места и важни местности. Всичко е извършено без подкрепата на каквато и да е било институция, само със собствени средства, лично време и възрожденски ентузиазъм. Фактите са документирани и чрез направените от автора стотици фотографии. Книгата е завършек на историческата география на Западна Тракия, която се пише още от Стою Шишков, Христо Караманджуков, проф. Любомир Милетич и други автори. Книгата на Шалапатов дава съвременната реална картина за селата на тази обезбългарена земя – досега не се знаеше какво е състоянието на бившите български села. Според Райчевски тя е по-оптимистична, отколкото се е очаквало, защото със съхранените знаци, паметници и следи заживява отново в проектираното в съзнанието ни българско историческо пространство. Във всеки момент може да се отвори

нужната страница и да се направи справка за съответното селище. Съдържанието е обогатено от разговорите с потомците на тракийските бежанци, намерили убежище в Източните Родопи.

Първото пътуване на Шалапатов, потомък на бежански род, в Западна Тракия е през 1996 година. Емоционалният подтик да се захване с това дело е загубата на неговите баба и дядо, които му разказвали за изгубения си роден край. Целенасоченото обхождане и издирване започва след 2000 година. Голяма част от населението в Западна Тракия е от български произход, но под агресивното влияние на гръцката църква и държавната политика губи българското си самосъзнание. В някои села все още се чува българска реч. Не се успокоил докато не прекосил всички селища в търсене на българските християнски следи с такъв вътрешен устрем, който може да се сравни с настървението на ловджийското куче, преследващо дивеча, разказа авторът. Обикалял планинските пътища в труднодостъпни райони без никакви табели. Често търсейки едно населено място, откривал случайно друго.

Димитър Шалапатов продължава родолюбивото си дело с непресъхваща изследователска страст. С всяко посещение открива нови факти и доказателства за българското присъствие в Гърция, Турция, Мала Азия. Поредната му цел е подобно издание за Източна Тракия, а след това и за Мала Азия. Надява се в следващите години да се появят неговите книги за българската памет в тези територии.

Авторът на „Българските християнски селища в Западна /Беломорска/ Тракия” предостави книга с автограф за библиотеката на Регионалния исторически музей „Стою Шишков“ Смолян. Желаящите да закупят от изданието могат да потърсят книгата в смолянския музей, където е оставено ограничено количество.

РИМ Смолян